

گروه آموزشی باستان شناسی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته باستان شناسی

عنوان:

انبارداری و کنترل کالا در بایگانی باروی تخت جمشید

استاد راهنمای اول:

دکتر لیلا مکوندی

دانشجو:

مهدی شیخ زاده بیدگلی

بهمن 96

واژه های کلیدی:

هخامنشیان، بایگانی باروی تخت جمشید، گروه های متنی انبارداری و عرضه، انبار کالا، انبار مدور

چکیده:

بایگانی باروی تخت جمشید مربوط به سال های 13 تا 28 حکومت داریوش اول هخامنشی است. این بایگانی که شامل هزاران لوح گلی است، در سال 1933 در شمال شرقی استحکامات باروی تخت جمشید به دست آمد. آنچه در متن الواح بایگانی بارو ثبت شده است، نقش مهمی در مطالعات هخامنشی داشت. زیرا مدارکی از امپراطوری هخامنشی در اختیار پژوهشگران قرار داد، که در برخی موارد با آنچه در سایر منابع، بویژه متون تاریخی یونانی، مشاهده می شد کاملاً متفاوت بود. به طور کلی الواح بایگانی بارو مرتبط با تولید، ذخیره سازی و توزیع کالاها و فراورده ها به صورت جیره های مشخص و در بین گروه های مختلف مانند شاه و درباریان، کارمندان، کارگران و حیوانات بود. علاوه بر این، در متن این الواح اطلاعات مناسبی از ابعاد مختلف زندگی روزمره در مرکز امپراطوری هخامنشی، یعنی ساتراپ پارس، ثبت شده است. از این جمله می توان به: نقش شاه و درباریان، جایگاه زنان، سلسله مراتب اداری و کنترل گروه های کارگری و حیوانات اشاره کرد. در این میان اطلاعاتی نیز در ارتباط با انبارداری و کنترل کالا وجود دارد، که بخش مهمی از الواح بایگانی بارو را شامل می شود. گروه های متنی مرتبط با انبارداری و کنترل کالا شامل بیش از 600 متن می شود که در این متن ها اطلاعاتی درباره ی انبار کردن، جابه جایی و توزیع مقادیر مختلف کالا ثبت شده است. اگرچه تاکنون پیرامون این گروه های متنی، که می توان آنها را گروه های متنی «انبارداری و عرضه» نامید، پژوهش هایی صورت گرفته است، اما در مورد محل های ذخیره سازی و همچنین فرایندهای انبارداری و جابه جایی کالا اطلاعات اندکی در دسترس است. در این پژوهش، 339 متن از گروه های متنی انبارداری و عرضه مورد بررسی قرار گرفت. علاوه بر این، در مواردی نیز به تعدادی از متن های مرتبط با سهمیه بندی و توزیع جیره ها و همچنین متن های منتشر نشده (PF-NN) جوع شد. مطالعات حاصل از بررسی این متن ها نشان داد که شباهت و تفاوت گروه های متنی انبارداری و عرضه در چیست، کالاهای مختلف در چه مکان هایی انبار می شده است و چه فرایندهایی برای انبار کردن کالا وجود داشته است. البته با توجه به محدودیت در دسترسی به بخش زیادی از الواح بایگانی بارو، نتایج این پژوهش بسیار کلی است. اما می توان نتایج آن را به سه بخش تقسیم کرد. در بخش نخست صرفاً به ذکر ویژگی های کلی گروه های متنی انبارداری و عرضه اشاره شده است. در بخش دوم ضمن مشخص کردن گستره ی پژوهش و استخراج اطلاعات مورد نیاز از متن های موجود، به شناسایی انبارهای کالا و فرایندهای موجود برای ذخیره سازی و جابه جایی کالا پرداخته شد. در بخش آخر نیز تلاش شد تا جایگاه انبارهای کالا و بخشی از ساختارهای مرتبط با ذخیره سازی از لحاظ مدارک باستان شناسی موجود مورد بررسی قرار گیرد.